ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
http://edu.bas.bg

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **„Социокултурни парадигми на приема и интеграцията на бежанците от Близкия изток в България“**
Лектор: доц. д-р Йелис Еролова, ИЕФЕМ – БАН
Телефон: 0885565302
Ел. поща: yelis.erolova@iefem.bas.bg
Хорариум: 30 часа

Анотация:

Лекционният курс цели да запознае докторантите с различни аспекти от интеграцията на бежанците от Близкия изток, търсещи международна закрила в България с фокус върху динамичното взаимодействие между националните и международните законодателни норми, европейските дискурси за хуманизъм, права на човека и споделена отговорност, локалните традиции на гостоприемство или отхвърляне. Специално внимание се отделя на концепцията за интеграция като многоизмерен двупосочен процес, в който се анализират сложните взаимоотношения между държавните и общинските институции, неправителствените организации, българското общество и самите бежанци. В локален, национален и европейски контекст се дискутират успешни практики, проблеми и предизвикателства при приложението на различни интеграционни мерки в ключови сфери като жилищно настаняване, заетост, образование, културна ориентация, както и по отношение на достъпа до правни и здравни услуги. Акцент е поставен върху извеждането на приложен модел за интеграция, който да бъде релевантен на потребностите на търсещите закрила, съобразен с „чувствителните точки“ в обществените представи за тях и в синхрон със съвременните европейски стандарти за социално включване.

Тематично съдържание на курса:

Модул 1: Теоретични и нормативни рамки на международната закрила.
Модул 2: Концептуален апарат: Понятия, категории и дефиниции.
Модул 3: Предизвикателства и проблеми в приема.
Модул 4: Интеграцията като двупосочен многоизмерен процес. Нагласи на местните общности и на самите бежанци
Модул 5: Модел/модели за устойчива интеграция.

Форми на обучение и оценяване:

Формата на преподаване е лекционна (присъствена и дистанционна). Обучението се предлага на български и английски език.
Форма на оценяване: писмена разработка.

Компетентности, придобити в резултат на обучението:

1. Придобиване на задълбочени познания за развитието на международните стандарти по прием и закрила, съвременните социокултурни теории за интеграция на бежанците, както и за приложението на различни подходи и мерки в условията на прием, социално включване и културна ориентация.

2. Развитие на умения за идентифициране и дефиниране на специфичните предизвикателства (социални, правни и културни) пред интеграцията на лица от региона на Близкия изток в български контекст и за прилагане на интердисциплинарни подходи при разработване и оценка на програми за културна ориентация и модели за социално включване.
3. Провеждане на самостоятелни задълбочени изследвания в областта на миграционните процеси, адаптацията и интеграцията на търсещите и получилите международна закрила.

Литература:

Генчева, Р. (2012). Автоетнография на прехода: понятията бежанец и убежище в България след 1989 г. *Социологически проблеми*, 1-2: 9–25.

Еролова, Й. (2024). *(Не)възможната интеграция на бежанците от Близкия изток (2013–2019).* София: ИЕФЕМ – БАН; Пловдив: Астарта.

Еролова, Й. (2019). Нагласите на бежанците за заселване и интеграция в българското общество. В: К. Владимирова и кол. (съст.) *Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България.* Том 3. Миграции и национална идентичност. София: Издателство на БАН „Проф. М. Дринов“, с. 294–316.

Кокину, М. (2012). Бежанците в България от Гражданската война в Гърция: изследване върху категорията „бежанец“. *Социологически проблеми*, 1-2: 275–292.

Костов, Ал., Огнянова, И. и Банчев, Б. (съст.) (2018). *Бежанската криза и Балканите (2015 – 2016)*. София: Парадигма.

Кръстева, А. (съст.). (2005). *Имиграцията в България.* София: МЦПМКВ.

Кръстева, А. (съст.). (2006). *Фигурите на бежанеца*. София: НБУ.

Кръстева, А. (2019). *Българският миграционен парадокс – позитивна интеграция на мигрантите и негативен политически дискурс*. Изследване и доклад. София: НФК „Каритас България“. Достъпно на: https://caritas.bg/cms/wp-content/uploads/2019/06/the-migracionen-paradox_final.pdf?x57663&x55678.

Манчева, М. и Троева, Евг. (2011). Миграции от и към България: състояние на изследванията. В: М. Хайдиняк, (съст.). *Миграции, пол, междукултурни взаимодействия в България*. София: МЦПМКВ, с. 17–68.

Накова, А. (2024). *Общественото мнение за бежанците в България (2013–2020 г.).* София: Изд. на БАН „Проф. Марин Дринов“.

Накова, А. и Еролова, Й. (2019). Националната политика в областта на убежището и бежанците. Управленските решения в международен и национален контекст след 2013 г. В: К. Владимирова (съст.) *Мерки за преодоляване на демографската криза в Република България*. Том 3. Миграции и национална идентичност. София: Издателство на БАН „Проф. М. Дринов“, с. 239–260.

Неделчева, Т. и Накова, А. (съст. и ред.). (2021). *Бежанците – страхове, разбиране, съпричастност.* София: Издателство на БАН „Проф. М. Дринов“.

Савова, Ил. (2013). Депенализацията по чл. 279 ал. 5 НК – проблем на теорията или на практиката. *Адвокатски преглед,* 13: 3–9. Достъпно на: http://vas.bg/files/Adv9_2013_1.pd

Спасов, Т. (2018). Българските медии и бежанците (2013 – 2017): интервюта с журналисти за политиките на репрезентация. *Медиалог*, 4. Достъпно на: https://www.medialog-bg.com/?p=1421

Ташев, С. (2018). *Миграционният натиск в България 2008 – 2017. Проявление и последици.* София: Българско геополитическо дружество и Институт за балкански и европейски изследвания.

Христова, М. (2023). REFUGE-ED: нови подходи към образованието на децата бежанци, мигранти и тези от уязвимите социални групи. В: В. Иванова (ред.) *Академичен бюлетин „Бежанците днес и утре“*, 14: 15–23.

Чернев, С. (ред.). (2019). *Юридически сборник. Научна конференция „Проблеми на миграцията“*. Бургас: Бургаски свободен университет, Център по юридически науки.

Цанков, В. (1998). *Право на убежище и статут на бежанец в Република България.* София: БАН.

Ager, Al. and Strang, A. (2004). Indicators of Refugee Integration, Final Report. Home Office. Immigration Research and Statistics Service. London: Home Office.

Ager, Al. and Strang, A. (2008). Understanding Integration: A Conceptual Framework, *Journal of Refugee Studies*, 21 (2): 166–191. https://doi.org/10.1093/jrs/fen016

Bansak, K., Hainmueller, J., and Hangartner, D. (2016). How Economic, Humanitarian, and Religious Concerns Shape European Attitudes toward Asylum Seekers. *Science*, 354: 217–222. https://doi.org/10.1126/science.aag2147

Callens, M.-S. and Meuleman, B. (2017). Do Integration Policies Relate to Economic and Cultural threat Perceptions? A Comparative Study in Europe. *International Journal of Comparative Sociology,* 58 (5), 367–391. https://doi.org/10.1177/0020715216665437.

Castles, St., Korac, M., Vasta, El. and Vertovec, St. (2002). *Integration: Mapping the Field.* London: Home Office.

Collyer, M and de Haas, H. (2012). Developing Dynamic Categorization of Transit Migration. *Population, Space and Place*, 18 (4): 468–484.

Costello, C. (2016). *The Human Rights of Migrants and Refugees in European Law*. Oxford: Oxford University Press.

Crisp, J. (2004). The Local Integration and Local Settlement of Refugees: A Conceptual and Historical Analysis. New Issues in Refugee Research. Working Paper 102. UNHCR.

Erolova, Y. (2018). The Responses of the Religious Organizations in Bulgaria to the Refugee Influx. In: M. Elmaz, U. Ozturk and M. Becermen (eds) *War and Peace*. Proceedings Book. V. International Philosophy Congress. Istanbul: SENTEZ YAYINCILIK, pp. 485-491.

Erolova, Y. (2019). Refugee Integration in Bulgaria: Conditions and Challenges. *Glasnik Etnografskog instituta*, SANU, 3 (67): 559–571. https://doi.org/10.2298/GEI1903559E

Erolova, Y. (2021). Beyond the Local Integration of Asylum Seekers/Refugees: A Case Study of Harmanli, Bulgaria. In: M. Maeva, M. Slavkova, P. Stoyanova and M. Hristova (eds.). *Between the Worlds: Migrants, Margins, and Social Environment*. Vol. 3. Sofia: IEFSEM – BAS & Paradigma, pp. 205–217.

Erolova, Y. (2023). Bulgaria as a Refugee-Hosting Country after 2012. In: P. Hristov, V. Periklieva, Iv. Markov and D. Pileva (eds). *Coming to (and Staying in) the Poorest Country in EU.* Newcastle: Cambridge Scholar Publishing, pp. 150-185.

Nedelcheva, T., A. Nakova, Keliyan, M., Maeva, M., Erolova, Y., Petkova, K., Hristova, M. and Hristova, K. *Refugees in the Representations of Bulgarian Citizens: Fears, Understanding, Empathy*. 'Prof. Marin Drinov Publishing House of Bulgarian Academy of Sciences', Sofia.

Feller, E. (2005). Refugees Are Not Migrants. *Refugee Survey Quarterly*, 24(4): 27–35.

Hristov, P. and Maeva, M. (2023). Immigration to Bulgaria in Historical Perspective. In: Hristov, P., Markov, I., Periklieva and Pileva, D. (eds). *Coming To, and Staying In, the*

Poorest Country in the EU: Immigration to Bulgaria. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, pp. 1–13.

Hynie, M. (2018). Refugee Integration: Research and Policy. *Peace and Conflict: Journal of Peace Psychology*, 24(3): 265–276. https://doi.org/ 10.1037/pac0000326

Otova, I. and Staykova, E. (2022). *Migration and Populism in Bulgaria*. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge.

Scherschel, K. (2011). Who is a Refugee? Reflections on Social Classifications and Individual Consequences. *Migration Letters*, 8: 67–76.

Troeva, M. (2012). Refugee Women in Bulgaria: Identities in Motion. In: P. Hristov (ed.). *Migration and Identity. Historical, Cultural and Linguistic Dimensions of Mobility in the Balkans.* Sofia: Paradigma, pp. 142–151.

Допълнителна информация:

Лекционният курс е насочен към докторанти по етнология, история, политология, право, психология, педагогика и други области на хуманитарни и обществените науки.